

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

TDRI THAILAND
DEVELOPMENT
RESEARCH
INSTITUTE
www.tdri.or.th

unicef
for every child

**สวัสดิการและบริการ
สำหรับเด็กพิการ:
สถานการณ์ ความท้าทาย และแนวโน้มนโยบาย**

โครงสร้างการนำเสนอ

- วัตถุประสงค์ และ วิธีการศึกษา
- สถานการณ์การบริการสำหรับเด็กพิการในปัจจุบัน
  - สิทธิที่พึงจัดสรร
  - การบริการและสวัสดิการในปัจจุบัน
  - ปัญหาการเข้าถึงบริการและสวัสดิการ
  - สาเหตุของปัญหาการเข้าไม่ถึงฯ
- ศึกษาประเด็นสำคัญพร้อมประสบการณ์จากต่างประเทศ
  - การศึกษาสำหรับเด็กพิการ
  - ผู้ช่วยคนพิการ
- แนวนโยบายที่เป็นไปได้ในอนาคต
  - ปัญหาการเข้าถึงบริการ
  - การศึกษาสำหรับเด็กพิการ
  - ผู้ช่วยคนพิการ

วัตถุประสงค์และวิธีการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. ทบทวนสวัสดิการและบริการสำหรับเด็กพิการ
2. ศึกษาระบบสวัสดิการและบริการที่เหมาะสมสำหรับเด็กพิการ
3. ผลักดันให้มีการพัฒนาสวัสดิการและบริการสำหรับเด็กพิการในประเทศไทย

วิธีการศึกษา

1. ทบทวนสถานการณ์ สิทธิ สวัสดิการ และบริการสำหรับผู้พิการไทย
2. วิเคราะห์ช่องว่างของสวัสดิการและบริการสำหรับผู้พิการของไทยกับรูปแบบสวัสดิการและบริการที่ผู้พิการควรจะได้รับ
3. ทบทวนประสบการณ์ต่างประเทศ ในประเด็นที่เป็นปัญหาสำคัญสำหรับการบริการเพื่อเด็กพิการในไทย
4. ประชุม focus group discussion หรือ in-depth interview
  - พิจารณารูปแบบสวัสดิการและบริการที่เด็กพิการต้องการและควรจะได้รับ
  - พิจารณาแนวทางในการพัฒนาสวัสดิการและบริการที่เหมาะสม
5. จัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาสวัสดิการและบริการสำหรับผู้พิการในประเทศไทย

สถานการณ์การบริการ สำหรับเด็กพิการ

การบริการที่ควรจัดสรร

บริการทางสังคมที่ควรจัดสรร มีอยู่ 2 มุมมอง

1. ยึดตามสิทธิที่พึงได้รับ

สิทธิที่เป็นที่ยอมรับทางสากล เช่น สิทธิตาม Convention on the Rights of PWD (CRPWD)

2. ยึดตาม Outcome:

- มีพัฒนาการที่ดีขึ้น (สุขภาพ ความสุขในชีวิต ฯลฯ)
- อยู่ในระบบเศรษฐกิจได้ดีขึ้น (มีงานทำ) productive inclusion (working, higher earning)

ตัวอย่างสวัสดิการที่ควรได้รับ

เบี้ยความพิการ, เงินสนับสนุนที่อยู่อาศัย, ผู้ช่วยคนพิการ (personal assistance), การเข้าถึงบริการทางการแพทย์ (access to health care and well-being services), การฝึกอาชีพ และ ความคุ้มครองทางสังคม ฯลฯ

ประเทศไทยจัดสรรบริการที่เด็กพิการ ค่อนข้างสมบูรณ์ตาม CRPD

ตัวอย่างบริการที่จัดสรร

- บริการด้านการแพทย์ : รักษาพยาบาลฟรี ท.74 และการฟื้นฟูสมรรถภาพ
- บริการด้านการศึกษา : เรียนฟรีจนจบป.ตรี พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี และความช่วยเหลือทางการศึกษา
- บริการด้านอาชีพ : การจ้างงานคนพิการ การฝึกอาชีพ การกู้ยืมเงินทุน ประกอบอาชีพ
- บริการด้านการเดินทาง : ลดหย่อนค่าโดยสารสาธารณะ
- บริการด้านสังคมและอื่นๆ : ผู้ช่วยคนพิการสำหรับ ล่ามภาษามือ ปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

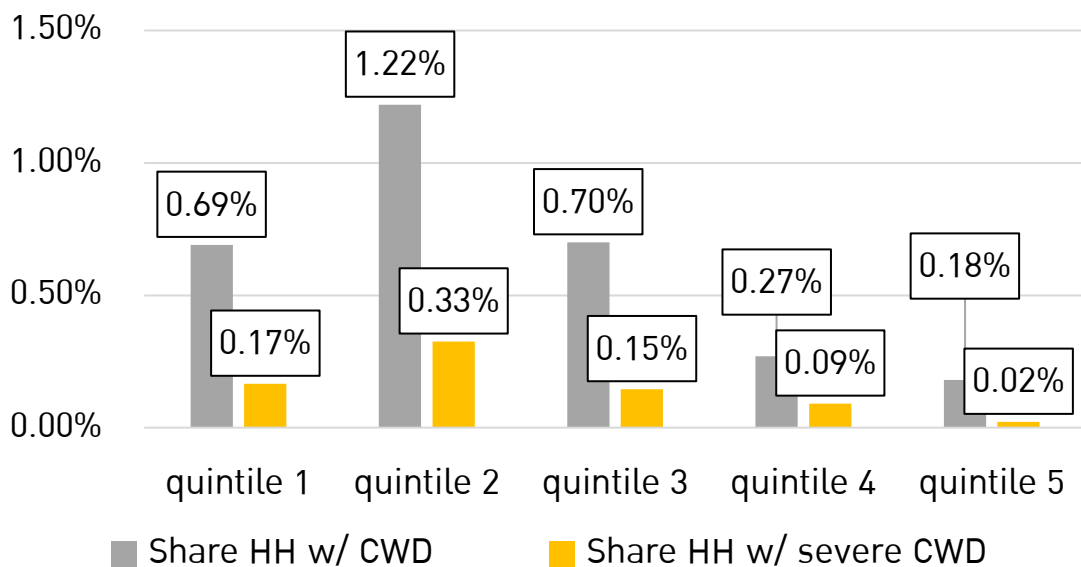

ครัวเรือนของเด็กพิการ

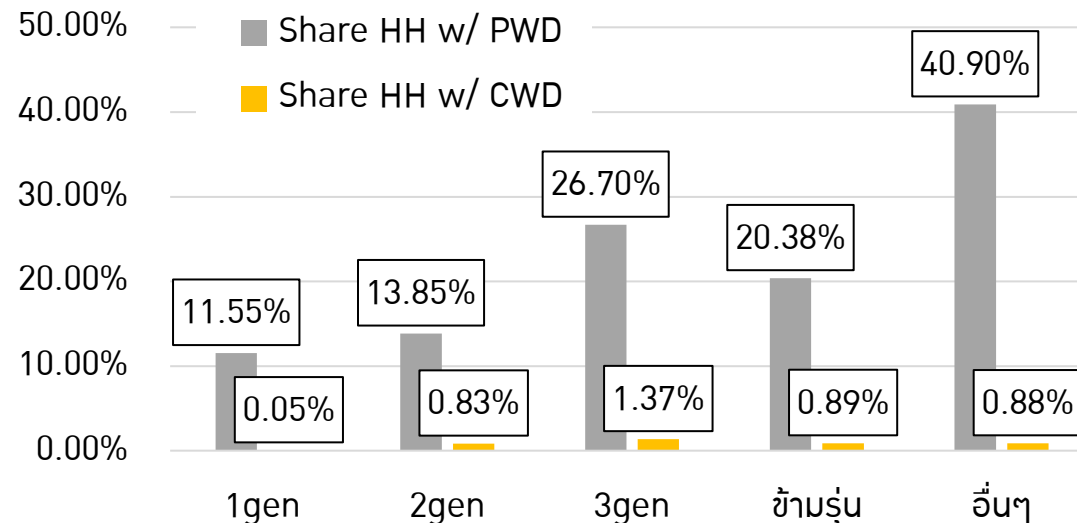
จำนวนผู้พิการไทย 3,694,378 คน จำนวนผู้พิการรุนแรงไทย 716,263 คน

จำนวนเด็กพิการไทย (0-17 ปี) 139,334 คน (~0.9% ของเด็ก) จำนวนเด็กพิการรุนแรงไทย (0-17 ปี) 35,190 คน

สัดส่วนครัวเรือนที่มีเด็กพิการ
จำแนกตามรายได้ครัวเรือนต่อคน

สัดส่วนครัวเรือนที่มีผู้พิการ/เด็กพิการ
จำแนกตามลักษณะครัวเรือน

การจดทะเบียนคนพิการ

จดทะเบียนคนพิการหรือไม่	CWD	PWD (รวม CWD)
จดทะเบียน	53.71%	44.36%
ไม่ได้จดทะเบียน เพราะความพิการไม่อยู่ในระดับที่จดทะเบียนได้	17.20%	25.13%
ไม่ได้จดทะเบียน เพราะไม่ทราบข้อมูล	10.89%	3.56%
ไม่ได้จดทะเบียน เพราะคิดว่าตนเองไม่พิการ	8.10%	15.06%
ไม่ได้จดทะเบียน เพราะไม่ต้องการจดทะเบียนคนพิการ	7.88%	7.79%
ไม่ได้จดทะเบียน เพราะไม่มีคนพาไป	0.97%	1.50%
ไม่ได้จดทะเบียน เพราะอื่นๆ	0.82%	1.09%
ไม่ได้จดทะเบียน เพราะเดินทางไม่สะดวก	0.28%	1.24%
ไม่ได้จดทะเบียน เพราะไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน	0.11%	0.07%
ไม่ได้จดทะเบียน เพราะไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน	0.05%	0.20%

- ระดับความพิการไม่อยู่ในระดับจดทะเบียนได้เป็นปัญหาที่ทำให้คนไม่จดทะเบียน รองลงมาจึงเป็นความคิดว่าตนเองไม่พิการ
- สำหรับเด็กพิการนั้นปัญหาการไม่ทราบข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่อง

ปัญหาการเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการ

- คนพิการ ระบุว่ามีความจำเป็นต้องการ การสนับสนุนผู้ช่วยคนพิการ เป็นอันดับแรก และการกู้ยืมเงินเป็นอันดับสอง
- เด็กพิการ ระบุว่ามีความจำเป็นต้องการ การช่วยเหลือทางการศึกษา สูงเป็นอันดับแรก และผู้ช่วยคนพิการเป็นอันดับสอง

มีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือหรือสวัสดิการแต่ยังไม่ได้รับ	CWD	PWD (รวม CWD)
ไม่จำเป็น	72.49%	78.81%
จำเป็น ต้องการช่วยเหลือทางการศึกษา	12.92%	0.78%
จำเป็น ต้องการสนับสนุนผู้ช่วยคนพิการ	3.26%	5.76%
จำเป็น ต้องการกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ	2.21%	3.99%
จำเป็น ต้องการคำแนะนำปรึกษา	2.21%	2.14%
จำเป็น ต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ	2.14%	2.05%
จำเป็น ต้องการอื่นๆ (ระบุ)	2.09%	1.38%
จำเป็น ต้องการให้เพิ่มเบี้ยคนพิการ	1.35%	1.48%
จำเป็น ต้องการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย	0.93%	2.83%
จำเป็น ต้องการความช่วยเหลือทางกฎหมาย	0.30%	0.77%
จำเป็น ต้องการบริการล่ามภาษามือ	0.10%	0.02%

ปัญหาการเข้าถึงสวัสดิการของเด็กพิการ - ความรุนแรง

- สำหรับคนพิการอายุระหว่าง 5-17 ปี
  - ผู้ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือหรือสวัสดิการสูงขึ้นตามระดับความรุนแรงของความลำบาก
  - การช่วยเหลือทางการศึกษา ยังคงเป็นบริการอันดับแรกที่เด็กพิการต้องการ
  - เด็กพิการรุนแรงต้องการ กู้ยืมเงินเพื่ออาชีพฯ จำนวนมาก

มีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือหรือสวัสดิการแต่ยังไม่ได้รับ	คนพิการที่อายุระหว่าง 5-17 ปี (incl.)	
	ความลำบากในการดูแลตัวเองระดับรุนแรง	ไม่มีความลำบากในการดูแลตัวเองระดับรุนแรง
ไม่จำเป็น	61.04%	75.20%
จำเป็น ต้องการช่วยเหลือทางการศึกษา	17.63%	12.40%
จำเป็น ต้องการกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ	6.88%	0.59%
จำเป็น ต้องการสนับสนุนผู้ช่วยคนพิการ	6.17%	2.37%
จำเป็น ต้องการคำแนะนำปรึกษา	3.28%	1.44%
จำเป็น ต้องการให้เพิ่มเบี้ยคนพิการ	1.71%	1.35%
จำเป็น ต้องการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย	1.53%	0.75%
จำเป็น ต้องการอื่นๆ (ระบุ)	0.70%	2.51%
จำเป็น ต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ	0.49%	3.07%
จำเป็น ต้องการบริการล่ามภาษามือ	0.29%	0.04%
จำเป็น ต้องการความช่วยเหลือทางกฎหมาย	0.28%	0.29%

ปัญหาการเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการ - ความรุนแรง

- สำหรับคนพิการที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
  - ผู้ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือหรือสวัสดิการสูงขึ้นตามระดับความรุนแรงของความลำบาก
  - การสนับสนุนผู้ช่วยคนพิการ เป็นที่ต้องการสูง
  - การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย/การกู้ยืมเงินเพื่ออาชีพ รongลงมา

มีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือหรือสวัสดิการแต่ยังไม่ได้รับ	คนพิการที่อายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	
	ความลำบากในการดูแลตัวเองระดับรุนแรง	ไม่มีความลำบากในการดูแลตัวเองระดับรุนแรง
ไม่จำเป็น	71.51%	80.54%
จำเป็น ต้องการสนับสนุนผู้ช่วยคนพิการ	10.41%	4.66%
จำเป็น ต้องการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย	4.04%	2.54%
จำเป็น ต้องการกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ	3.50%	4.13%
จำเป็น ต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ	2.84%	1.87%
จำเป็น ต้องการคำแนะนำปรึกษา	2.33%	2.08%
จำเป็น ต้องการให้เพิ่มเบี้ยคนพิการ	1.52%	1.47%
จำเป็น ต้องการอื่นๆ (ระบุ)	1.49%	1.35%
จำเป็น ต้องการความช่วยเหลือทางกฎหมาย	1.22%	0.67%
จำเป็น ต้องการช่วยเหลือทางการศึกษา	1.11%	0.68%
จำเป็น ต้องการบริการล่ามภาษามือ	0.03%	0.02%

สาเหตุของปัญหาการเข้าถึง การบริการสำหรับเด็กพิการ

ความไม่รู้ เป็นสาเหตุสำคัญของการเข้าไม่ถึงบริการ

สำหรับเด็กพิการที่ระบุว่าต้องการช่วยเหลือทางการศึกษาจากรัฐแต่ยังไม่ได้รับ มาจากเหตุผลสำคัญดังนี้

1. ไม่ทราบว่าจะไปรับบริการที่ใด (58.2%)
2. เดินทางไม่สะดวก/อยู่ห่างไกล (15.8%)
3. ไม่มีเวลาไปรับบริการ (17.5%)

สำหรับเด็กพิการที่ระบุว่าต้องการการสนับสนุนผู้ช่วยคนพิการแต่ยังไม่ได้รับ มาจากเหตุผลสำคัญดังนี้

1. ไม่ทราบว่าจะไปรับบริการที่ใด (49.7%)
2. เป็นข้อจำกัดของผู้ให้บริการ (14.9%)
3. เดินทางไม่สะดวก/อยู่ห่างไกล (13.6%)

สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีต

ความต้องการสำคัญ 3 อันดับแรกสำหรับเด็กพิการ ได้แก่

1. ค่าเดินทางไปโรงเรียนหรือโรงพยาบาล (85.5 %)
2. การรักษาพยาบาลหรือนัดหมายกับหมอ (81.5%)
3. การช่วยเหลือทางการศึกษา (74.6%)

ความต้องการสำคัญ 3 อันดับแรกสำหรับครอบครัวเด็กพิการ ได้แก่

1. ข้อมูลเรื่องสิทธิและสวัสดิการของเด็กพิการ (97.1%)
2. ทุนหรือเงินกู้สำหรับการประกอบอาชีพอิสระ (96.0%)
3. การอบรมพัฒนาฝีมือ (90.0%)

Policy Implementation Analysis on Disability Grant of Thailand Faculty of Social Administration, Thammasat University (2019)

การจดทะเบียนคนพิการ กับ สาเหตุปัญหาการเข้าถึงบริการ

การเชื่อมโยงระหว่างการจดทะเบียนและ
การบริการช่วยเหลือยังเป็นช่องว่างที่
พัฒนาได้

ปัญหา การไม่ทราบถึงสถานที่/วิธีการรับบริการ
บริการ เป็นปัญหาสำคัญทั้งกลุ่มที่จดทะเบียน
และไม่ได้จดทะเบียนในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

ถ้าการเชื่อมโยงระหว่างทะเบียนคนพิการกับการ
บริการดีขึ้น สัดส่วนของกลุ่มแรกควรจะน้อยลง

เพราะเหตุใด จึงไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือสวัสดิการ จากรัฐ	เด็กพิการที่มีความต้องการบริการแต่ยังไม่ได้รับ	
	จดทะเบียน	ไม่จดทะเบียน
ไม่ทราบว่าจะไปรับบริการที่ใด	50.82%	50.18%
เดินทางไม่สะดวก/อยู่ห่างไกล	12.70%	6.82%
เป็นข้อจำกัดของผู้ให้บริการ	12.07%	2.44%
ไม่มีค่าเดินทางไปรับบริการ	6.97%	0.78%
ได้รับสวัสดิการนั้นแล้ว แต่ยังไม่เพียงพอ	6.53%	0.00%
ไม่มีผู้พาไปรับบริการ	3.47%	4.07%
ไม่มีเวลาไปรับบริการ	2.75%	19.66%
ไม่เชื่อมั่นหรือไม่ประทับใจในหน่วยบริการหรือผู้ ให้บริการ	2.31%	10.85%
ควยยาว/ต้องรอนาน	1.71%	0.49%
อื่นๆ	0.68%	4.70%

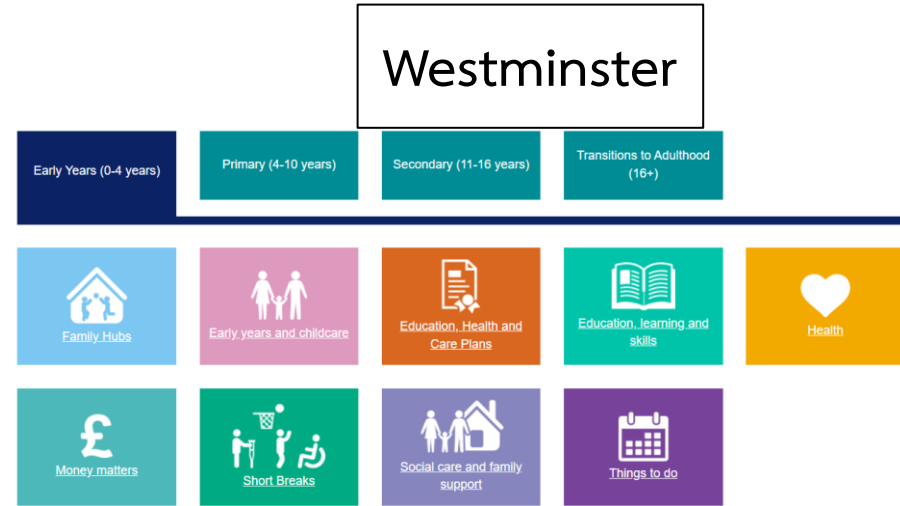

การทบทวนประสบการณ์ต่างประเทศ
เพื่อหาแนวนโยบายแก้ไขปัญหาในไทย

ปัญหาการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร

- Local Offer (England)

- กฎหมายบังคับให้ในทุกท้องถิ่น
- รวบรวมข้อมูลบริการที่เด็กพิการสามารถรับและช่องทางติดต่อ อาทิ
  - สถานศึกษา, การเดินทาง, การอบรมอาชีพ
- ทุกท้องถิ่น **ต้อง** ปรีกษาเด็กพิการและครอบครัวในการจัดสรรและปรับปรุง local offer
  - ‘CO-production’ approach

ปัญหาการเข้าไม่ถึง การบริการที่เหมาะสม

• คู่มือสิทธิคนพิการ (Finland)

- รวบรวมสิทธิและสวัสดิการของ PWD
  - บริการที่มีสิทธิ (ต้องได้หากผ่านเกณฑ์)
  - บริการตามความเหมาะสม (ได้หากมีทรัพยากรเหลือ)
- สถิติ งานวิจัยและกฎหมายที่สำคัญ
- จัดทำโดย หน่วยงานวิชาการอิสระภายใต้กระทรวงกิจการสังคมและสาธารณสุข (THL)
- ผู้ใช้: นักสังคมสงเคราะห์ท้องถิ่น (local social workers), นักเรียนนักศึกษา

Personal service plan (Finland)

- PWD สามารถขอการประเมิน ความต้องการบริการจากท้องถิ่นได้
- ต้องระบุความเห็นของผู้รับบริการลงในแผนแม้จะเห็นต่างจากนักสังคมสงเคราะห์
- แม้จะได้รับแผนแล้วก็อาจจะไม่ได้บริการตามแผน จำเป็นต้องได้รับการอนุมัติบริการจากท้องถิ่นอีกด้วย

ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

แคนาดา (รัฐบริติชโคลัมเบีย)

- มีหน่วยงานกลางที่ให้ข้อมูล, คำปรึกษา และประสานงานเพื่อส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวผู้พิการรวมถึงผู้ดูแลผู้พิการ
  - The Office of the Advocate for Service Quality (OASQ) ขึ้นกับ the Minister of Social Development and Poverty Reduction
- มีการรวมกลุ่มระหว่างครอบครัวผู้พิการเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล รวมถึงให้การช่วยเหลือ
  - Family Network for Deaf Children (FNDC) ดำเนินการโดยครอบครัวผู้ปกครองของเด็กที่มีความพิการทางการได้ยินรวมถึงผู้ใช้หรือสนใจภาษามือให้บริการผ่านการจัดสนทนาการต่าง ๆ รวมถึงการฝึกทักษะให้แอกเด็กที่มีความพิการด้านการได้ยิน
  - Family Support Institute of BC (FSI) ที่ให้คำปรึกษา, ส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครอบครัวที่มีผู้พิการ

ศึกษารายประเด็น

- การศึกษา
- ผู้ช่วยคนพิการ

การศึกษาสำหรับเด็กพิการ

บริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิการในปัจจุบัน

สิทธิด้านการศึกษาของเด็กพิการ

1. ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต
2. ได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
3. ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา
4. ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

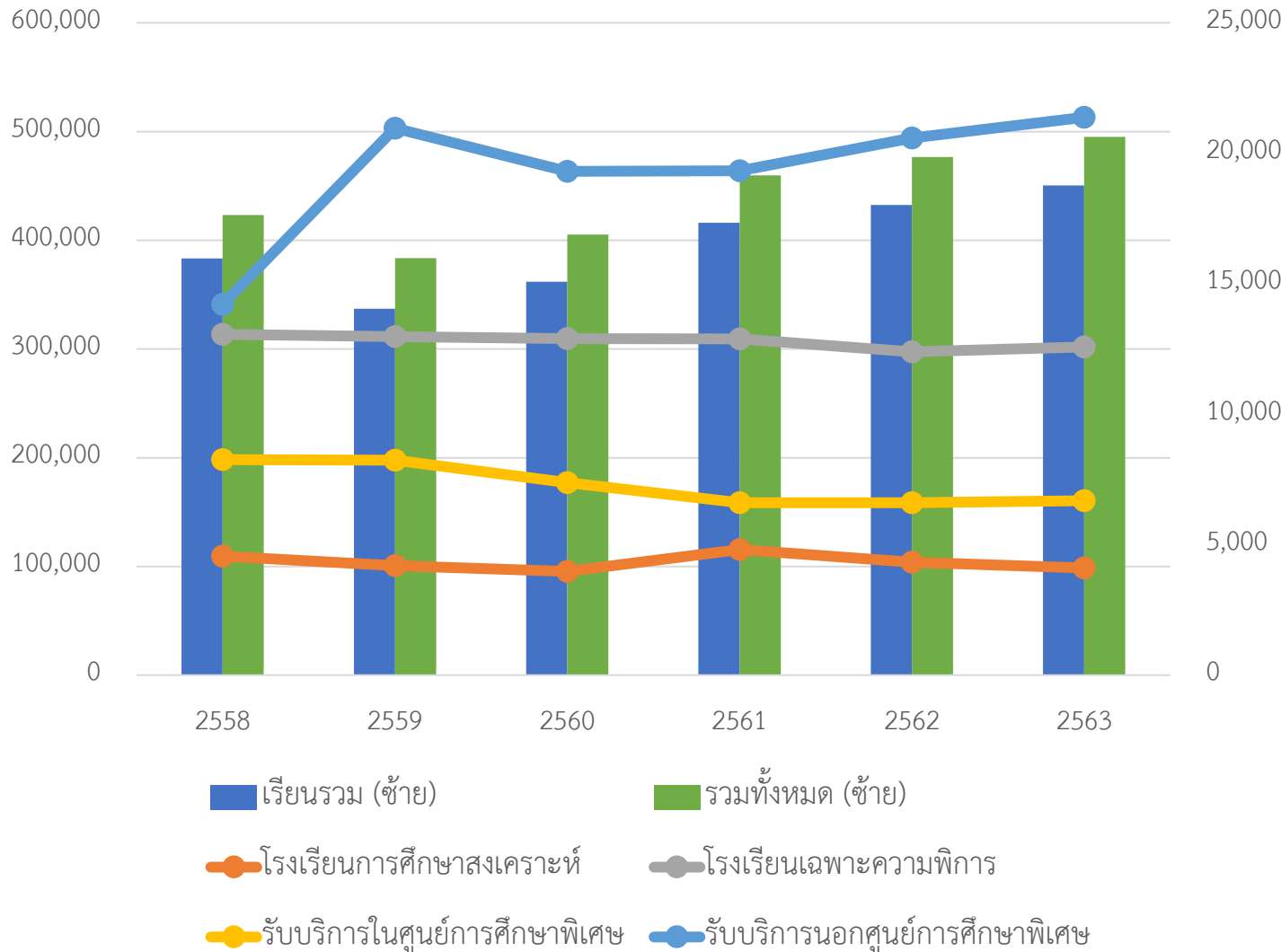
มาตรา 5, 8 พ.ร.บ. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ

1. การเรียนร่วม
2. โรงเรียนศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ
3. การจัดในครอบครัว
4. การจัดโดยชุมชน
5. การจัดในสถานพยาบาล
6. การจัดในศูนย์การศึกษาพิเศษ
7. การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

อ้างอิง คู่มือสิทธิคนพิการ

บริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิการในปัจจุบัน

เด็กพิการจำนวนมากเรียนรวม

อ้างอิงปี 2560 ในการเทียบข้อมูล

- ข้อมูลเด็กพิการที่เรียนโรงเรียนในสพฐ. (~4 แสนคน) มีสูงกว่าแบบสำรวจความพิการของสำนักสถิติ (~1.4 แสนคน)
- เด็กจำนวนมากเรียนในรูปแบบการเรียนรวม ~90%
- การศึกษาผ่านโรงเรียนพิเศษ (รร.เฉพาะ หรือ การศึกษาสงเคราะห์) ไม่ได้ขยายมากขึ้น
- การเรียนนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ (บ้าน รพ.) และการเรียนรวมมีแนวโน้มสูงขึ้น

ตัวอย่างบริการด้านการศึกษา โดยท้องถิ่น

อบต. ชะเนจือ อำเภอมะเระมาต จังหวัดตาก

- พาหนะรับส่งเพื่อคนพิการเดินทางไปรับการศึกษา
- สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา
  - ค่าอาหารกลางวัน
  - ค่าสาธารณูปโภค
  - สิ่งอำนวยความสะดวก

อ้างอิง ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลชะเนจือ 2561

อบต. บางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

- จัดให้มีการอบรม ส่งเสริมให้ความรู้ด้านอาชีพที่เหมาะสมแก่คนพิการตามแต่ละประเภทของความพิการเพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนได้

อ้างอิง ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง 2559

คนพิการจำนวนหนึ่งอยู่ในสภาพเรียนได้ แต่ไม่ได้เรียนหนังสือ

คนพิการที่จบการศึกษาสูงกว่ามัธยมต้นมีเพียง 9.5% ในขณะที่ผู้ที่ไม่มีความพิการจบการศึกษาสูงกว่ามัธยมต้น ถึง 34%

สาเหตุสำคัญ 5 อันดับแรกสำหรับคนพิการ* ไม่ได้เรียนหนังสือ ได้แก่

1. ป่วยหรือพิการจนไม่สามารถเรียนได้ (68.8%)
2. ไม่สนใจหรือคิดว่าไม่มีประโยชน์ที่จะเรียน (11.0%)
3. พิการ เรียนได้ แต่ถูกเพื่อนล้อเลียน/แกล้ง (4.3%)
4. ไม่มีโรงเรียนพิเศษ สำหรับคนพิการ (4.1%)
5. ไม่มีทุนทรัพย์เรียน (3.6%)
6. อื่นๆ (8.2%)

*สำหรับผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสืออยู่ ไม่ได้ระบุว่าจบการศึกษาหรืออายุไม่ถึงเกณฑ์

หมายเหตุ ตีความว่าผู้ที่ไม่ตอบว่า ‘ป่วยหรือพิการจนไม่สามารถเรียนได้’ สามารถเรียนได้หากต้องการและมีทรัพยากรเพียงพอ

สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีต

สาเหตุสำคัญ 3 อันดับแรกสำหรับเด็กพิการที่ไม่ได้รับการศึกษาได้แก่

1. ป่วยหรือพิการรุนแรง (68.9%)
2. ครอบครัวกังวลจนไม่ยอมให้ลูกไปโรงเรียน (32.2%)
3. สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเข้าถึงการบริการ อาทิ การเดินทางขนส่งที่ไม่ทั่วถึง (21.1%)

สาเหตุสำคัญ 4 อันดับแรกสำหรับเด็กพิการที่มีการศึกษาแต่ไม่ได้เรียนต่อแล้ว ได้แก่

1. ครอบครัวกังวลจนไม่ยอมให้ลูกไปโรงเรียน (51.1%)
2. ไม่มีโรงเรียนพิเศษ สำหรับคนพิการ (44.4%)
3. ไม่มีทุนทรัพย์เรียน (44.4%)
4. ป่วยหรือพิการรุนแรง (37.8%)

หมายเหตุ ตอบได้หลายข้อ

ที่มา Policy Implementation Analysis on Disability Grant of Thailand Faculty of Social Administration, Thammasat University (2019)

การทบทวนประสบการณ์ต่างประเทศ การศึกษาสำหรับเด็กพิการ

การแก้ไขปัญหาการศึกษาของเด็กพิการ แนวทางต่างประเทศ

- ปัญหาการไม่รับทราบถึงแหล่งความช่วยเหลือ ทำให้เด็กพิการเข้าไม่ถึงการช่วยเหลือทางการศึกษา
  - ผู้เชี่ยวชาญในโรงเรียนและหน่วยงานในท้องถิ่นช่วยแนะนำความช่วยเหลือสำหรับเด็กพิการ
- ปัญหาการเดินทางลำบาก ทำให้เด็กพิการเข้าไม่ถึงการช่วยเหลือทางการศึกษา
  - อุดหนุนค่าเดินทาง ฝึกฝนการเดินทางโดยตัวคนเดียว
- ท้องถิ่นและเมืองมักจะเป็นผู้สนับสนุนหลักทั้งการศึกษา การเดินทางไปเรียน

การแก้ไขปัญหการศึกษาของเด็กพิการ

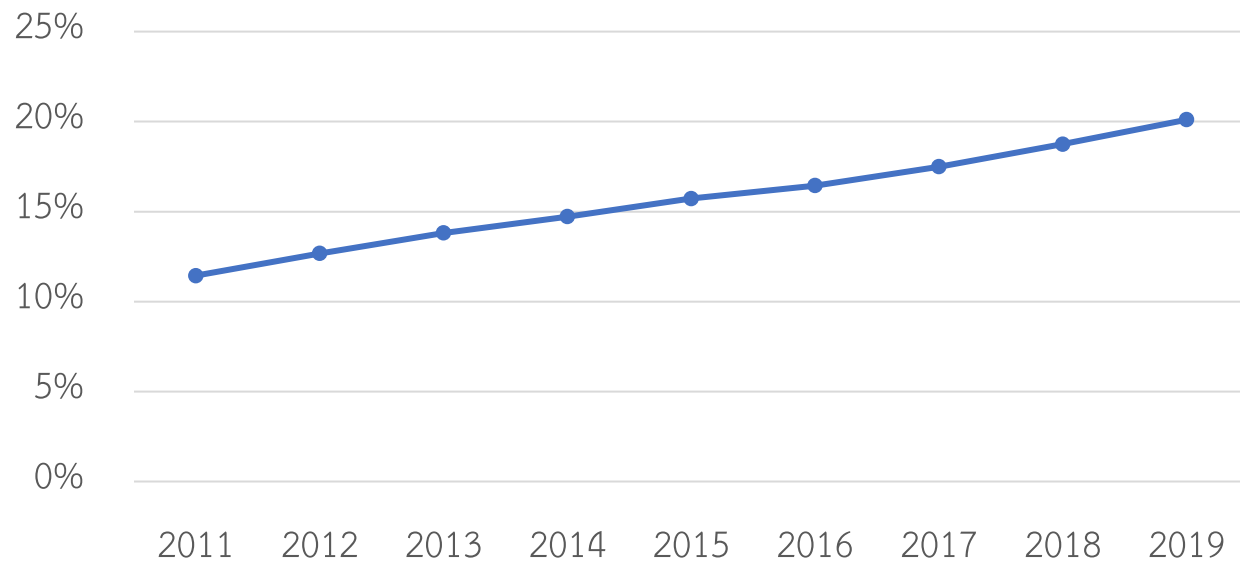
แนวทางต่างประเทศ (2)

เด็กพิการหลายคนน่าจะเรียนได้แต่ไม่เรียน

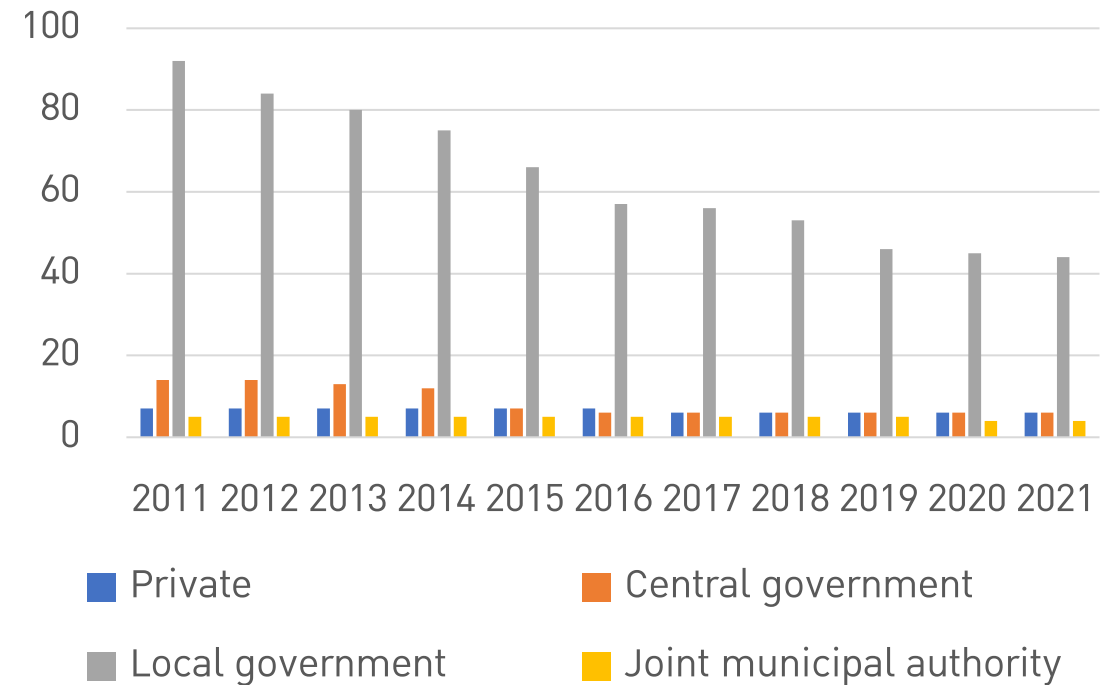
- สาเหตุ ได้แก่ คิดว่าไม่มีประโยชน์ที่จะเรียน, ไม่มีโรงเรียนพิเศษ, ครอบครัวไม่ส่งเรียน, เพื่อนแกล้ง
- เด็กพิการควรจะได้เรียนร่วมกับเด็กไม่พิการเป็น default และยกระดับความช่วยเหลือตามความเหมาะสม
- ต่างประเทศ (ฟินแลนด์ อังกฤษ และแคนาดา) มีความช่วยเหลือหลายระดับและ individualized
  - แม้ในยุโรปการทำ IEP ที่มีคุณภาพก็เป็นเรื่องท้าทาย (Ebersold et al., 2011)
- เด็กที่โดน bully รุนแรงสามารถได้รับช่วยเหลือพิเศษ หรือการย้ายโรงเรียนไปยังสถานศึกษาพิเศษที่ชื่อว่า Alternative Provision

ฟินแลนด์ – ครอบคลุม + ใช้ท้องถิ่นนำ

Those having received special support or intensified support (percentage of total pupils)

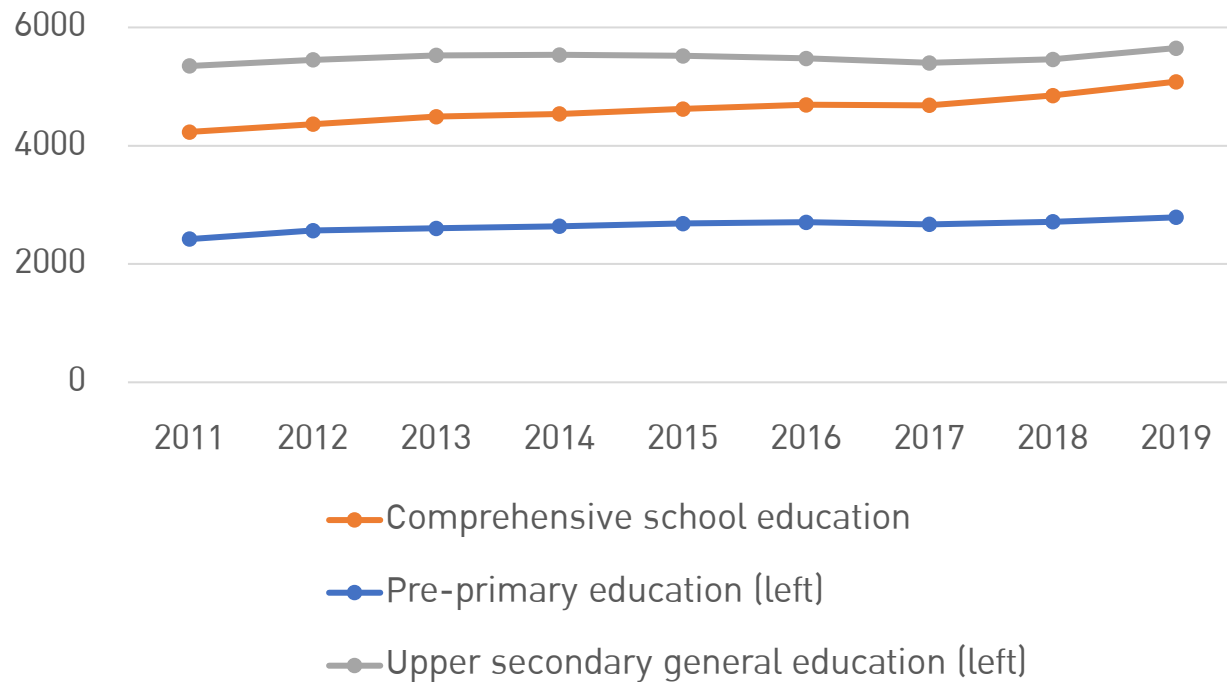

Comprehensive school level **special education** schools

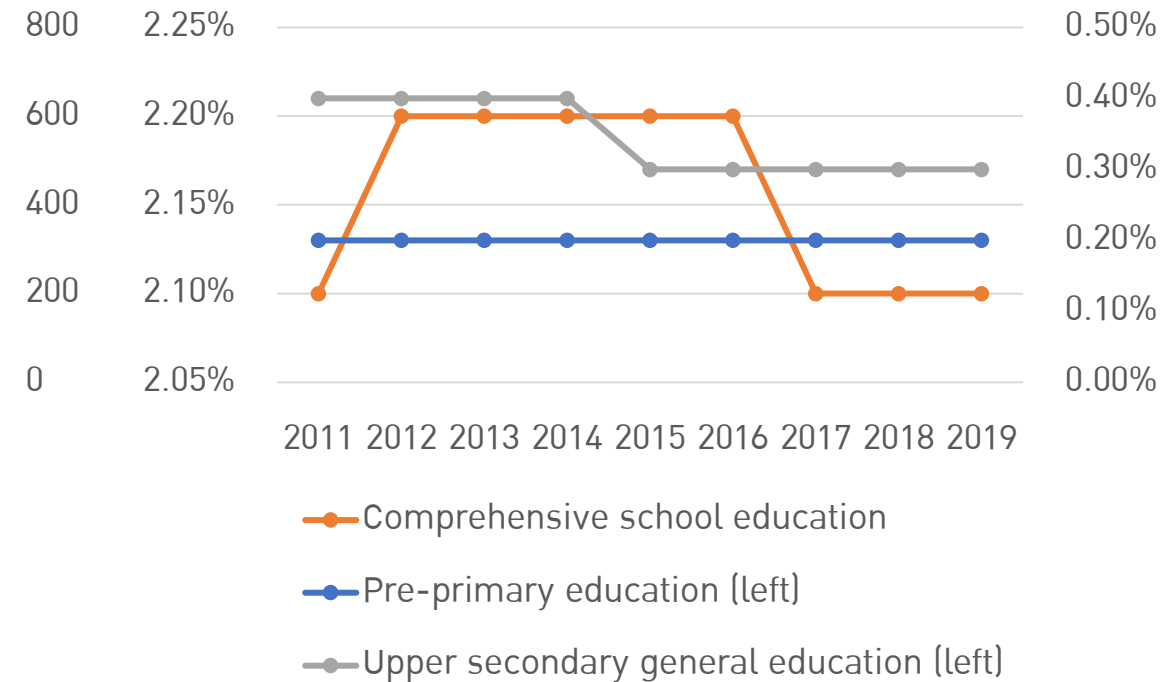

ฟินแลนด์ - งบประมาณไม่บานปลาย

Current expenditure on regular education system by type of expenditure, EUR million

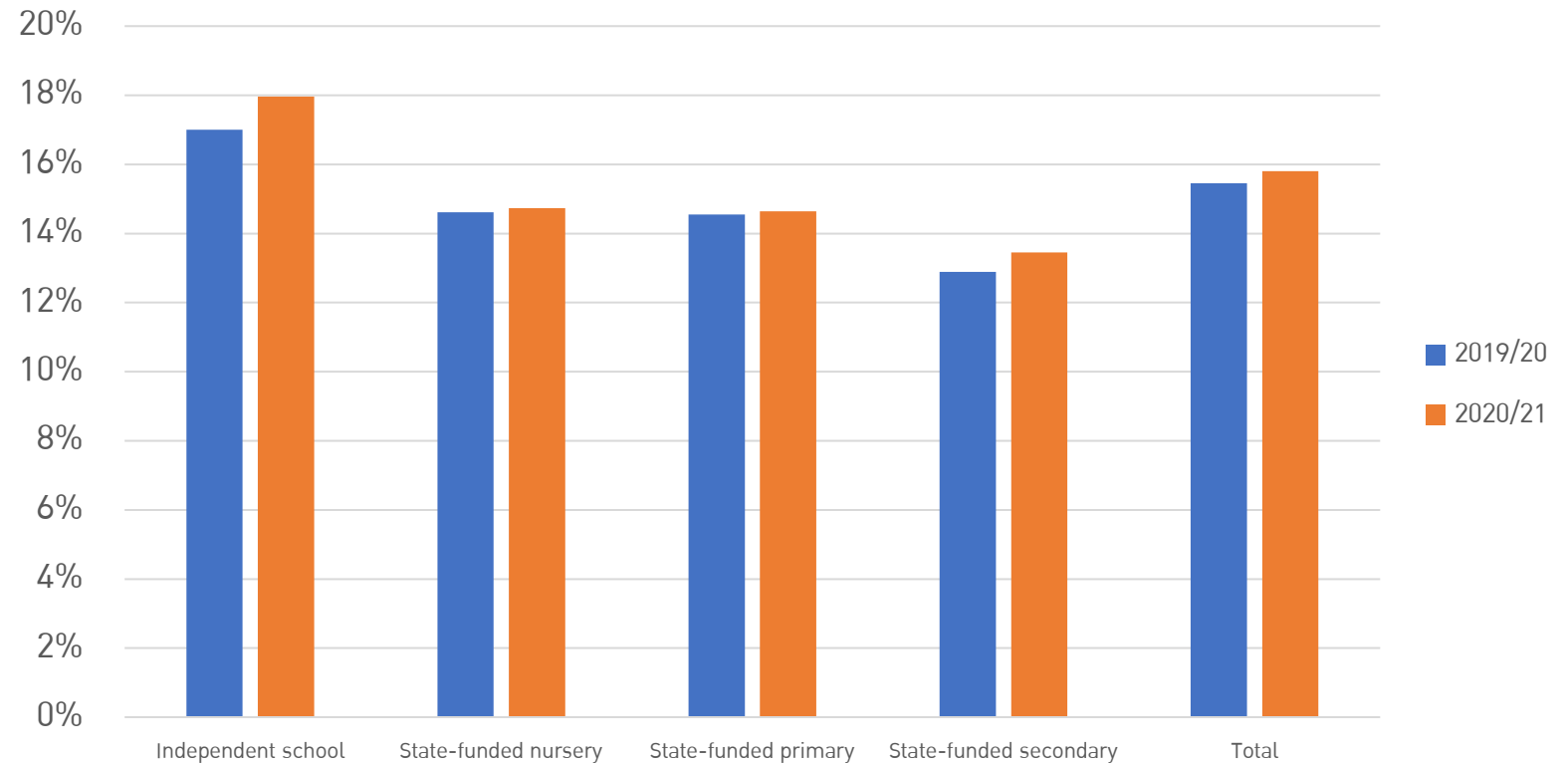
Current expenditure on education as a percentage of GDP, %

สหราชอาณาจักร – ครอบคลุม

- ความช่วยเหลือสำหรับ SEND
นอกจากโรงเรียนพิเศษมีความ
ครอบคลุมประมาณ 15% ในปี
การศึกษา 2019/20, 2020/21

สัดส่วนนักเรียนที่ได้รับ SEN support หรือ EHC Plan

สถิติครอบคลุมเฉพาะ อังกฤษ (England)

การรับมือปัญหา bully

สำหรับเด็กและเด็กพิการใน UK

- มาตรการมาตรฐาน
  - การลงโทษคน bully ด้วย disciplinary sanctions (อาทิ ตักเตือน, พักการเรียน)
  - อาศัยความร่วมมือจากองค์กรภายนอกหรือผู้เชี่ยวชาญ
  - ทำงานร่วมกับตำรวจและหน่วยงานดูแลเด็ก
- กรณีที่การ bully รุนแรง
  - Guideline ไม่สนับสนุนการแยกเด็กออกจากโรงเรียน ทางเลือกอันดับต้นๆ คือ การจัดการศึกษาแยกออกมาที่โรงเรียนเต็มชั่วคราวเพื่อให้ได้พักอ่อน (respite) จากการถูกลั่นแกล้ง
  - หากรุนแรงสามารถย้ายโรงเรียนแต่ยังเป็น mainstream school
  - กรณีจำเป็นถึงที่สุดจึงย้ายไปยัง Alternative Provision โดยการร่วมกันตัดสินใจของผู้ปกครอง เด็ก และ สหวิชาชีพ

ตัวอย่างการจัดสรรงบประมาณ ตามลักษณะความพิการ

British Columbia (Canada)

Level	Special needs
Level 1	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้พิการที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ (dependent handicapped) - ผู้พิการทางการได้ยินและการมองเห็น
Level 2	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในระดับกลางถึงสูง (student with moderate/profound intellectual disabilities) - ผู้พิการทางกายหรือผู้ที่มีปัญหาสุขภาพเรื้อรัง (physical disabilities or chronic health impairments) - ผู้บกพร่องทางการมองเห็น (visual impairments) - ผู้มีภาวะออทิสซึม (autism spectrum disorder) - ผู้บกพร่องทางการได้ยิน (หูหนวก และหูตึง) (deaf or hard hearing)
Level 3	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่ต้องการการบำบัดรักษาเชิงพฤติกรรมระดับสูง (intensive behavioral interventions) - ผู้ที่มีภาวะอาการทางจิตเวชขั้นรุนแรง (serious mental illness)

year	funding per student		
	level 1	level 2	level 3
2016/17	\$37,700	\$18,850	\$9,500
2017/18	\$38,140	\$19,070	\$9,610
2018/19	\$38,800	\$19,400	\$9,800
2019/20	\$42,400	\$20,200	\$10,250
2020/21	\$43,000	\$20,400	\$10,300
2021/22	\$44,850	\$21,280	\$10,750

การทบทวนประสบการณ์ต่างประเทศ PA สำหรับเด็กพิการ (และคนพิการ)

คนในครอบครัวเป็นคนดูแลจำนวนมาก จำนวนผู้ช่วยไม่เพียงพอต่อความต้องการ

จำนวนผู้ช่วยคนพิการ

- ผู้ช่วยคนพิการจดทะเบียนกับกรมพก. มีจำนวน 1,571 คน และผู้ช่วยคนพิการที่ปฏิบัติงานต่อเนื่องจำนวน 1,473 คน (นฤณธร รอดทอง, 2021)
- การสำรวจความพิการ พ.ศ. 2560
  - จำนวนคนพิการรุนแรง 716,263 คน
  - จำนวนผู้ช่วยคนพิการเท่ากับ 0.2% ของคนพิการรุนแรง

บิดา/มารดามักเป็นผู้ดูแลเด็กพิการ

ผู้ดูแลเด็กพิการระดับรุนแรงจำนวนมากเป็น

- บิดา/มารดา (66.8%)
- ญาติ (26.7%)

คนพิการระดับรุนแรงโดยทั่วไปที่มีผู้ดูแลเป็น

- บุตร (34.8%)
- คู่สมรส (20.7%)
- บิดา/มารดา (13.4%)

ผู้ดูแลในแบบสอบถามไม่จำเป็นต้องเป็นผู้มีชื่อหลังบัตรคนพิการ

รายได้/ชม.การทำงานของผู้ดูแล CWD สูงกว่าผู้ดูแล PWD

จากแบบสอบถามคนพิการ พ.ศ. 2560

- รายได้สุทธิก่อนออกจากงานของผู้ดูแลเด็กพิการ (ที่มีความลำบากฯรุนแรง) มีค่าเฉลี่ย ที่ 2,100 บาท ต่อเดือน
- รายได้สุทธิก่อนออกจากงานของผู้ดูแลคนพิการ (ที่มีความลำบากฯรุนแรง) มีค่าเฉลี่ย ที่ 1,090 บาท ต่อเดือน
- จำนวนชั่วโมงเฉลี่ยต่อวันที่ผู้ดูแลใช้ในการดูแลเด็กพิการ เฉลี่ยแล้วเท่ากับ วันละ 13.04 ชม.
- จำนวนชั่วโมงเฉลี่ยต่อวันที่ผู้ดูแลใช้ในการดูแลคนพิการ เฉลี่ยแล้วเท่ากับ วันละ 11.44 ชม.
  - สะท้อน Opp cost. ในการดูแลเด็กพิการสูง รัฐบาลสามารถสนับสนุนผู้ช่วยหรือผู้ดูแลได้โดยที่ไม่ให้เขาออกจากงาน น่าจะดีกับสังคม
  - จำนวนชั่วโมงการดูแลของผู้ดูแลสูงกว่าจำนวนชั่วโมงที่ประกาศกำหนดให้ค่าตอบแทนแก่ผู้ช่วย (6 ชม.ต่อวัน)

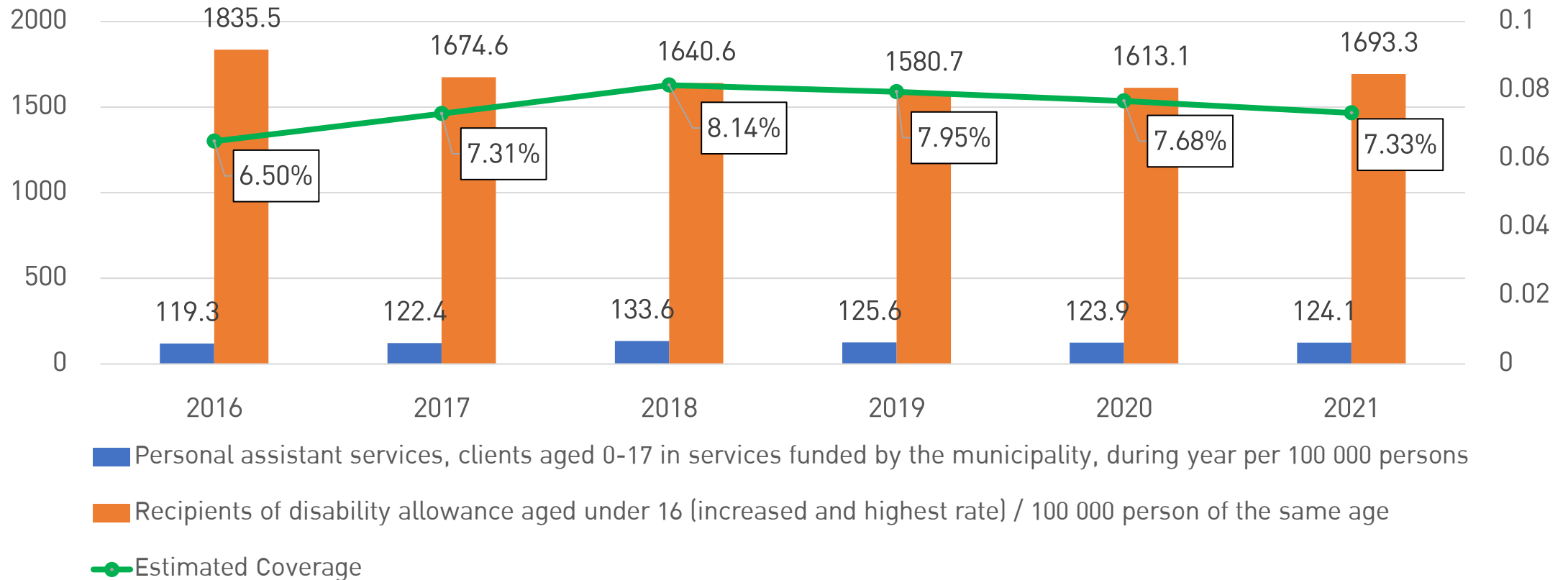
PA สำหรับเด็กพิการ (และคนพิการ)

การแก้ไขปัญหาค่า PA (ของเด็กพิการ) แนวทางต่างประเทศ

- ปัญหาการเข้าถึงผู้ช่วยคนพิการ
  - กำหนดสัดส่วน PA ต่อคนพิการในท้องถิ่นที่เหมาะสม
    - สัดส่วนของฟินแลนด์อยู่ที่ 120 ต่อประชากร 100,000 คน
    - จำนวนผู้ช่วยคนพิการเท่ากับ 0.2% ของคนพิการรุนแรง
  - รูปแบบการจัดสรร PA ที่ยืดหยุ่น ภาคเอกชนมีส่วนร่วม ภาครัฐหรือท้องถิ่นทำหน้าที่ตรวจสอบสถานบริการมากขึ้น
    - (1) จ้างงานโดยมีคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการเป็นผู้จ้าง หรือ (2) แจกคูปอง/เงินไปเลือกรับบริการผู้ช่วยจากสถานบริการที่ได้รับการรับรอง
  - หลายประเทศในยุโรปสามารถจ้างผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวเป็น PA ได้ด้วย (Informal care)
    - อาจจะมี condition บางประการ เช่น ได้รับเงินน้อยกว่า
  - ในต่างประเทศ ท้องถิ่นมีบทบาทสูงในการจัดสรรผู้ช่วยคนพิการ
- การดูแลเด็กพิการมีแนวโน้มว่าจะใช้เวลามากกว่าการดูแลคนพิการโดยเฉลี่ย
  - การสนับสนุนด้าน caring ของ UK ผันแปรตามระดับความรุนแรง (DLA for children – Care component)
  - ใน Helsinki (Finland) ความเข้มข้นของการได้รับบริการ PA และจำนวนค่าจ้างมีความยืดหยุ่น
    - ให้อำนาจนักสังคมสงเคราะห์ตัดสินได้ว่าค่าจ้างจะเป็นเท่าไร

PA ครอบคลุมสูง

พี้นแลนด์

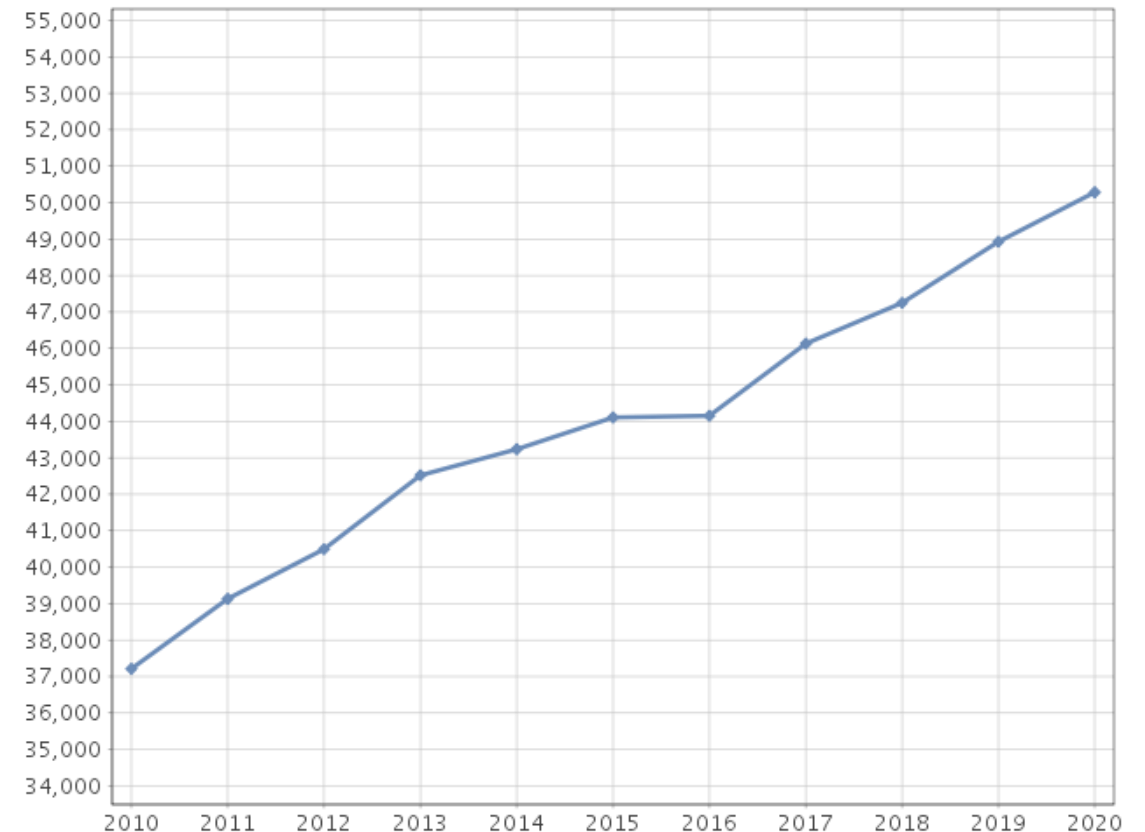
หมายเหตุ: ประชากรตัวส่วนกับตัวเลขต่างกันอยู่บ้าง ตัวส่วนไม่มีวัย 17 ปี

มีการสนับสนุน informal care อีกทาง

ฟินแลนด์ – Informal Care

- Informal Care: การดูแลที่บ้านของคนพิการ/ผู้สูงวัยด้วยการช่วยเหลือจากสมาชิกในครอบครัวหรือคนใกล้ชิด
- สถิติ
  - ~50,500 (2020) ที่ได้รับ informal care ในฟินแลนด์
  - จำนวนของผู้ดูแล informal carers อยู่ที่ประมาณ 50,000 คน
  - 80% ของผู้ดูแล ดูแลสมาชิกในครอบครัวหรือคนใกล้ชิดเกือบ 24 ชม.
  - หากปราศจาก informal carer แล้ว 57% ของผู้ที่ได้รับ IC จะต้องไปอยู่ในสถานดูแลเข้มข้น (intensive home care or care home with 24-hrs assistance)
- มีการเพิ่มการสนับสนุน informal care ในรูปแบบต่างๆ ทั้งเงินและสิ่งของอย่างต่อเนื่อง

Support for informal care, carers who have made an official care agreement in services funded by the municipality, during year

การจ้างคนในครอบครัวเป็นอีกหนึ่งทางเลือก

สหราชอาณาจักร

ผู้ดูแลสามารถได้รับเงินสนับสนุน (£67.60 a week) จากภาครัฐได้ ถ้าดูแลผู้ที่ได้รับสิทธิคนพิการ/เด็กพิการ (DLA/CDP) อย่างน้อย 35 ชม. ต่อสัปดาห์

- Carer's Allowance/EHC plan ไม่ได้จำกัดห้ามผู้ปกครองไม่ได้ ให้รับ

เนเธอร์แลนด์

คนพิการสามารถเลือกได้ว่าจะรับบริการ (care in-kind) รับเงิน (cash-for-care) หรือผสมกัน เลือกผู้ให้บริการเองได้ไม่จำเป็นต้องเป็นภาครัฐ โอนเงินตรงเข้าสู่ผู้ดูแลคนพิการแทนการรับบริการ

จ้างคนในครอบครัวเป็นผู้ช่วยฯได้

การจ้าง family members as PA ทำได้แต่จะได้รับค่าบริการรายชั่วโมงเพียง 20 EUR ต่ำกว่าทั่วไปที่สูงสุด 80 EUR (ENIL, 2015)

การจ้างงานสมาชิกในครอบครัวเป็น PA – Informal care

- European Network on Independent Living (2015) สรุปจาก 20 ประเทศในฐานข้อมูลว่า
  - สามารถจ้างได้ 8 ประเทศ
  - สามารถจ้างได้แต่มีเงื่อนไข 2 ประเทศ
  - ไม่สามารถจ้างได้ 6 ประเทศ
  - อาจจะจ้างได้หรือไม่ได้ 2 ประเทศ
  - ไม่มีข้อมูล 2 ประเทศ

นอกรัฐภาคยุโรปก็มีแนวโน้มใกล้เคียงกัน

แคนาดา

- Unpaid caregiver (คนในครอบครัวหรือเพื่อน) มีบทบาทสูงมาก
  - ประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปกว่า 1 ใน 4 (7.8 ล้านคน) มีประสบการณ์การดูแลผู้พิการหรือผู้ป่วยภายในครอบครัว ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา
- นโยบายส่วนกลาง Federal จะเป็น tax credit ที่มอบให้แก่ caregiver ที่เป็นสมาชิกในครอบครัว
- มีการช่วยค่าจ้าง PA ในชื่อ attendant care
  - การสนับสนุนนี้ไม่สามารถใช้จ้างสมาชิกในครอบครัว
- เปิดรับ immigrant 5,500 คนต่อปีเพื่อมาทำงาน caregiver ที่ขาดแคลน
- เน้นบทบาทของท้องถิ่นในการจัดสรรสวัสดิการข้างต้น

นอกภูมิภาคยุโรปก็มีแนวโน้มใกล้เคียงกัน

แคนาดา รัฐบริติชโคลัมเบีย

- โครงการด้าน PA มีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่
  - การให้เงินโดยตรง
    - มีการให้เงินที่เรียกว่า Respite for Families เพื่อดูแลสุขภาพจิตแก่ unpaid caregiver กล่าวคือ caregiver จะได้มีเวลาพักผ่อนจากการดูแล care receiver โดยจะมี caregiver มาดูแลแทน
    - Community Living BC (CLBC services) จะแบ่งเป็น Direct-funded respite (ให้เงินแก่ครอบครัวเพื่อไปหาผู้ดูแลผู้พิการเอง) และ Contracted respite (CLBC ร่วมกับ service provider agency ในการจัดหาผู้ดูแล)
  - การให้บริการ
    - เช่น Nursing Support Services ที่จะให้ความช่วยเหลือด้าน respite care แก่เด็กและเยาวชนตั้งแต่ 0-19 ปี ที่ต้องการการดูแลภายใต้พยาบาลวิชาชีพ จะเป็นการเข้าไปดูแลที่บ้าน ซึ่งผู้ที่เข้าเกณฑ์จะมีความซับซ้อนทางการแพทย์ (medical complexities) อาทิ ผู้ที่มีการเจาะคอ (tracheostomy) หรือผู้ที่ต้องล้างไตทางช่องท้อง (Peritoneal Dialysis)

แผนนโยบายที่เป็นไปได้ในอนาคต

บทวนสถานการณ์ในไทย

- ตามกฎหมายแล้ว ประเทศไทยได้มีการจัดสรรสิทธิและบริการให้คนพิการและเด็กพิการครบถ้วนตามสิทธิใน CRPD
- แต่ในทางปฏิบัติการบริการยังขาดคุณภาพที่เพียงพอต่อความต้องการของเด็กพิการ โดยเฉพาะ ความช่วยเหลือด้านการศึกษา และ ผู้ช่วยคนพิการ
  - สาเหตุหลักที่เข้าไม่ถึงคือ การไม่ทราบว่าต้องรับบริการที่ใด
  - การเดินทาง เป็นอีกสาเหตุอันดับหลักของทั้งสองปัญหานี้
- การจดทะเบียนและการเข้าถึงการบริการ
  - ยังมีช่องว่างให้พัฒนาในการเชื่อมโยงระหว่างจดทะเบียนไปสู่การบริการ
  - สำหรับเด็กพิการ การไม่ทราบข้อมูล เป็นอีกหนึ่งสาเหตุหลักที่ไม่จดทะเบียนคนพิการ
- ยิงพิการรุนแรง ยิ่งต้องการได้รับความช่วยเหลือสูงขึ้น

แนวทางการแก้ไขปัญหา การรับทราบสิทธิสวัสดิการ

- ให้ท้องถิ่นทุกท้องถิ่นเป็นตัวกลางในการกระจายข้อมูลสิทธิและสวัสดิการ
  - มีคู่มือคนพิการรวมถึงเจ้าหน้าที่ประจำท้องถิ่น
- ตั้งเป้าหมายขยายศูนย์บริการคนพิการทั่วไปให้ครบทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ขยายความร่วมมือขององค์กรด้านคนพิการระดับท้องถิ่นมากขึ้น
  - เป็น partner ในการยกระดับให้ผ่านมาตรฐานไปสู่ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป
- สนับสนุนให้คนพิการและครอบครัวทุกคนเข้าถึงการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

แนวทางการแก้ไขปัญห การศึกษาของเด็กพิการ

- มีตำแหน่งที่แน่นอนในโรงเรียนที่ดูแลด้านคนพิการโดยเฉพาะ
  - ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานไปยังหน่วยบริการอื่นๆ และ
  - ให้ข้อมูล ข่าวสาร ด้านสิทธิและบริการที่เด็กพิการควรได้รับ
- สนับสนุนให้ท้องถิ่นจัดสรรการเดินทางไปโรงเรียนสำหรับเด็กพิการ
  - ขยายตัวจากอบต.และหน่วยงานที่ทำแล้ว
- จัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นให้ตรงกับเด็กพิการ
  - เป้าหมายพึงให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนมีประโยชน์จริง
  - ยืดหยุ่นสำหรับเด็กพิการที่โดนแกล้งอาจจะมีการแยกเรียนหรือเรียนที่บ้านในกรณีที่โดนแกล้งรุนแรง
  - ขยายผลจากการจัดการศึกษานอกศูนย์การศึกษาพิเศษ (เรียนที่บ้าน/รพ.)

การแก้ไขปัญหาค่า PA (ของเด็กพิการ) แนวทางต่างประเทศ

- สนับสนุนให้ท้องถิ่นหรือส่งเสริมองค์กรด้านคนพิการที่พร้อมจัดการอบรมผู้ช่วยคนพิการด้วยตนเอง
- พิจารณาความเป็นไปได้ในการการจัดสรร PA ผ่านภาคเอกชน (โมเดลคูปอง)
  - ภาครัฐหรือท้องถิ่นทำหน้าที่ตรวจสอบสถานบริการมากขึ้น
  - อาจให้นักสังคมสงเคราะห์ร่วมประเมินกับสาขาวิชาชีพถึงความเข้มข้นและค่าจ้าง (ไม่ fixed ค่าจ้าง)
- อนุญาตให้จ้างผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวเป็น PA ในกรณีที่ qualified เกณฑ์
  - นอกจากสนับสนุนค่าใช้จ่าย อาจสนับสนุนเป็นความรู้หรืออุปกรณ์เสริม

Focus Group Discussion

ตัวอย่างประเด็นระดมสมอง

สถานการณ์โดยรวม

ทั้งเด็กพิการและคนพิการ แต่เน้นหนักไปยังปัญหาของ*เด็กพิการ*

- ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็น บริการอื่นๆ ตามสิทธิหรือนอกเหนือจากการบริการหรือไม่
  - การบริการให้ เด็กพิการ ได้เพิ่มเติมจาก CRPD
- สถานการณ์การเข้าไม่ถึงบริการที่จำเป็นสำหรับเด็กพิการ
  - ความเห็นต่อ incidence (การเข้าถึง) สำหรับเด็กพิการ ใน Survey
  - สาเหตุที่ทำให้ไม่เข้าถึง สำหรับเด็กพิการ ใน Survey
  - การแก้ไขการเข้าไม่ถึงอย่างไรได้บ้าง สำหรับเด็กพิการ ใน Survey

ตัวอย่างประเด็นระดมสมอง

PA

- จะขยายการดูแล/PA ให้กับเด็กพิการได้อย่างไร
  - เพิ่มการอบรม – หาคนมาอบรมเพิ่ม
  - การให้สมาชิกในครัวเรือนได้รับเงินช่วยเหลือในการดูแล ใกล้เคียงผู้ดูแลคนพิการ มีความเหมาะสมแค่ไหน

ความเชื่อมโยงของการบริการ

- จะทำอย่างไรให้คนพิการที่จดทะเบียนเข้าถึงบริการได้มากขึ้น อย่างน้อยควรมากกว่าคนที่ไม่ได้จดทะเบียน
- จะใช้ข้อมูลจากระบบการประเมินความพิการ/การจัดลำดับความรุนแรงมาใช้ประโยชน์อย่างไรต่อการจัดสรรบริการ

ตัวอย่างประเด็นระดมสมอง

การศึกษาสำหรับเด็กพิการ

- เหตุใดครอบครัวจึงกังวลจนไม่ส่งเด็กพิการไปโรงเรียน
- เด็กพิการและครอบครัวควรได้รับการสนับสนุนทางการศึกษาเพิ่มเติมอย่างไร
  - โดยเฉพาะครอบครัวที่เรียนนอกสถานศึกษา (เรียนนอกศูนย์การศึกษาพิเศษฯ)
- ทำอย่างไรให้เด็กพิการที่สามารถเรียนได้ ได้รับการศึกษา
- ขยายผลการบริการของท้องถิ่นที่ทั้งจากส่วนกลางและท้องถิ่น อย่างไม่ได้บ้าง

Annex

คนพิการเข้าถึงการบริการและการฟื้นฟูได้ดี แต่ยังมีปัญหาการเดินทางและค่าใช้จ่าย

คนพิการจำนวนน้อยเท่านั้นที่เคยป่วยและจำเป็นต้องได้รับการรักษาแต่ไม่ได้รับการตรวจ

4.2% สำหรับคนพิการทุกช่วงอายุ

3% สำหรับเด็กพิการ อายุ 1-17 ปี

การไม่สามารถเดินทางไปรับการตรวจเป็นปัญหาหลัก

สาเหตุสองอันดับแรกสำหรับคนพิการทุกช่วงอายุได้แก่

‘ไม่มีผู้พาไปรับการรักษา’ (1.5%)

‘เดินทางไม่สะดวก/อยู่ห่างไกล’ (0.7%)

สาเหตุสองอันดับแรกสำหรับเด็กพิการ ได้แก่

‘ไม่มีผู้พาไปรับการรักษา’ (0.7%)

‘ไม่มีค่าเดินทางไปรับการรักษา’ (0.3%)

สาเหตุปัญหาสำหรับการฟื้นฟูใกล้เคียงกัน

สาเหตุสองอันดับแรกสำหรับคนพิการทุกช่วงอายุได้แก่

‘ไม่มีผู้พาไปรับการรักษา’ (1.2%)

‘ไม่มีเงินจ่ายค่าบริการฟื้นฟู’ (0.7%)

สาเหตุสองอันดับแรกสำหรับเด็กพิการ ได้แก่

‘ไม่ทราบว่าจะไปรับบริการฟื้นฟูที่ใด’ (0.7%)

‘ไม่มีเงินจ่ายค่าบริการฟื้นฟู’ (0.6%)